

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 3 Op weg naar het pensioen

10 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- Een werknemer met een relatief lage tijdsvoorkeur zal liever nu sparen en later consumeren 1
- Dit betekent dat de werknemer voor de doorsneepremie zal kiezen omdat dan de pensioenopbouw later relatief lager / de consumptie relatief hoger is vergeleken met het andere systeem 1

11 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- Een stijgende levensverwachting betekent dat pensioendeelnemers langer een pensioenuitkering krijgen waardoor er meer vermogen opgebouwd zal moeten worden (gegeven de gegarandeerde levenslange uitkering) 1
- Dit betekent dat gedurende een loopbaan een werknemer een groter percentage pensioenpremie zal moeten betalen dus de lijn verschuift omhoog 1

12 maximumscore 3

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

- In de eerste periode van twintig jaar wordt de meerderheid van de premies belegd in aandelen. Aandelen hebben een hoog rendement en een hoog risico, maar er is voldoende tijd over de hele beleggingsperiode om bij een negatieve schok een rendementsverlies goed te maken 2
- In de tweede periode wordt de meerderheid van de premies belegd in obligaties. Obligaties hebben een laag rendement en een laag risico. Over de hele periode is er dan een relatief hoog rendement met een laag risico 1

13 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

- In het bedrijf is sprake van een verwachte gunstige carrièreontwikkeling (naast geïndexeerde lonen). Dit betekent dat de lonen van de werknemers gedurende hun loopbaan meer zullen stijgen dan de inflatie 1
- Als zij op oudere leeftijd een hoger premiepercentage betalen bij een hoger brutoloon kan het zijn dat het nettoloon van de oudere werknemers niet lager is dan het nettoloon in hun jongere jaren. De koopkracht wordt daarmee niet nadelig beïnvloed 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

14 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

- Door een lage rente op de vermogensmarkt is het rendement op (een deel van de) beleggingen van pensioenfondsen laag / lager dan verwacht 1
- Door het lagere rendement zullen pensioenfondsen (bij de garantie van een levenslang pensioen) de pensioenpremies moeten verhogen om eenzelfde pensioen te kunnen garanderen 1